نقش پررنگ اعتیاد در جرایم و طلاق

محسنی بندپی رئیس سازمان بهزیستی با اشاره به نقش پررنگ اعتیاد در جرایم و طلاق می گوید: تردیدی وجود ندارد که اعتیاد به عنوان یکی از مهم ترین آسیب های اجتماعی مطرح است از همین جهت ۵۰ درصد جرایم خرد را به افراد معتاد نسبت می دهند. حتی در حوزه طلاق هم درصد بالایی از وقوع طلاق ها به دلیل اعتیاد شوهر اتفاق می افتد.

گفت و گو با رئیس سازمان بهزیستی از حقوق ۵/۵ میلیون مددجو تا حقوق آقای رئیس

یارانه فقط برای نیازمندان باشد

دانش پور - شاید شناخته شدن رئیس فعلی سازمان بهزیستی کشور، بیش از هر زمانی به دوره ای برگردد که وی به مجلس ششم راه پیدا کرد و بعد از آن نیز دو دوره دیگر از سوی مردم نوشهر و چالوس مجوز ورود به مجلس را گرفت و سال ها در کمیسیون بهداشت و درمان دغدغه سلامت مردم را داشت. انوشیروان محسنی بندپی بعد از آن نیز با اعتمادی که وزیر بهداشت به وی داشت، به عنوان مدیرعامل بیمه سلامت کشور معرفی شد. سرانجام نیز در فروردین سال ۹۴ وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی مسئولیت یکی از کلیدی ترین سازمان های حمایتی کشور را به وی سپرد تا شاید کمی از دل نگرانی های مددجویان سازمان بهزیستی کشور کاسته شود. رئیس سازمان بهزیستی کشور در گفت و گو با ما از آسیب های اجتماعی گفت و این که موضوع اعتیاد همچنان مهم ترین این آسیب هاست. او حتی گفت که از نجومی بگیران نیست و درآمد اصلی اش از استاد تمامی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی است.

هم اکنون سازمان بهزیستی چه تعداد از افراد را تحت پوشش قرار داده است؟

تعداد افرادی که به نوعی از خدمات سازمان بهزیستی برخوردار می شوند، پنج میلیون و ۳۰۰ هزار نفر است که از این میان یک میلیون و ۳۵۰ هزار نفر معلول هستند. علاوه بر این، ۵۳۵ هزار نفر در قالب ۱۷۵ هزار خانوار از حمایت های اجتماعی سازمان برخوردارند و بقیه هم از طرح های غربالگری سازمان بهزیستی شامل آموزش های قبل از ازدواج، مشاوره ژنتیک و درمان اعتیاد بهره مند می شوند. در مجموع پنج میلیون و ۳۰۰ هزار نفر تحت پوشش حمایت های تخصصی، اجتماعی، روانی، مالی و مستمری بهزیستی هستند.

از آمار افرادی که نهادهای دیگر هم تحت پوشش دارند، اطلاعی دارید؟

به گفته مسئولان کمیته امداد، حدود ۷/۵ میلیون مددجو هم تحت پوشش این نهاد قرار دارند.

وضعیت مستمری هایی که پرداخت می کنید، چگونه است؟ آیا مشکلاتی که قبلا برای اختصاص درصدی از هدفمندی یارانه ها به افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی وجود داشت، برطرف شده است؟

قبلا هم مشکلات زیادی در این باره نداشتیم. خوشبختانه از محل اعتبارات مربوط به هدفمندی، قبل از پایان ماه، مستمری ها به حساب مددجویان تحت پوشش بهزیستی و کمیته امداد حضرت امام (ره) واریز می شود. برای خانواده های یک نفره ۱۴۸ هزار تومان، برای خانواده های دو نفره ۲۵۰ هزار تومان، برای خانواده های سه نفره ۳۲۵ هزار تومان، چهار نفره ۴۱۵ هزار و پنج نفر به بالا ۴۶۰ هزار تومان واریز می شود. این ارقام از اول فروردین ۹۶ قبل از پایان ماه به صورت مستقیم واریز می شود.

****سال هاست که لایحه حمایت از حقوق معلولان، بلا تکلیف باقی مانده است، به ویژه یکی از مباحثی که در این لایحه دارای اهمیت است و قرار بود پیگیری کنید افزایش حقوق ماهانه افراد تحت پوشش بهزیستی بود، آیا به نتیجه ای رسیده اید؟**

این لایحه را دولت به مجلس پیشنهاد داد و مجلس هم برای آن کمیسیون مشترکی تنظیم کرده است. رئیس این کمیسیون مشترک و رئیس فراکسیون حمایت از حقوق معلولان، اعلام کردند این لایحه سه شنبه دو هفته پیش نهایی و به صحن مجلس ارسال شده است. امیدواریم با توجه به فوریتی که نمایندگان برای این لایحه قائل هستند، خارج از نوبت به آن رسیدگی شود. در این لایحه پیش بینی شده عزیزان معلولی که قدرت کار کردن نداشته باشند و دچار معلولیت شدید یا خیلی شدید باشند، از حداقل حقوق مشخص شده در قانون کار که هر سال شورای عالی کار و دستمزد تعیین می کند، برخوردار شوند.

پیش بینی می کنید این لایحه چه زمانی در صحن علنی مجلس طرح شود؟

خود نمایندگان اولویتی برای این کار در نظر گرفته اند البته نمایندگان مجلس نهم به دلیل این که سرعت کار بیشتر شود، این لایحه را از دستور کار صحن مجلس خارج کرده اند، منتها شورای نگهبان ایرادات اصولی به آن گرفت و دوباره لایحه را به مجلس برگرداند. امیدواریم رسیدگی به این لایحه در مجلس دهم خیلی سریع انجام شود. اکنون حدود صد نفر از نمایندگان آن را امضا کردند تا خارج از نوبت رسیدگی شود و در دستور کار صحن علنی قرار گیرد.

از تعداد پشت نوبتی های سازمان بهزیستی بفرمایید و این که آیا هنوز هم مددجویی دارید که پشت نوبت باشد؟

قطعا همچنان پشت نوبتی داریم. هم در حوزه حمایت های اجتماعی برای زنان سرپرست خانوار و هم درباره کسانی که دچار نوعی از معلولیت ها هستند. این مسئله در قانون برنامه ششم هم تصریح شده است که پشت نوبتی ها در فهرست دریافت مستمری قرار گیرند. پیش بینی ما این است حدود ۱۵۰ هزار نفر دچار نوعی معلولیت و نیازمند حمایت مالی هستند و حدود ۷۰ هزار خانوار هم به حمایت های اجتماعی نیاز دارند مانند زنان سرپرست خانوار که باید هم برای توانمندسازی آن ها اقدام کنیم و هم آن ها را مورد حمایت های مالی و مستمری قرار دهیم.

به عنوان رئیس سازمان بهزیستی، کدام موضوعات را مهم ترین آسیب های اجتماعی کشور معرفی می کنید؟

اعتیاد، طلاق، حاشیه نشینی، کودکان کار و مفاسد اخلاقی به ترتیب بیشترین آسیب هایی است که در کشور مطرح است.

همان طور که گفتید اعتیاد یکی از مهم ترین مشکلات امروز جامعه است، راهکارتان برای کم کردن این معضل چه بوده است؟

در بحث اعتیاد، چند کار مشخص را انجام داده ایم. ابتدا تمام تلاش مان افزایش دانش آحاد جامعه و حساس سازی و آگاه سازی آن ها درباره این موضوع است. تردیدی وجود ندارد که اعتیاد یکی از مهم ترین آسیب های اجتماعی است از همین رو ۵۰ درصد جرایم خرد را به افراد معتاد نسبت می دهند. حتی در حوزه طلاق هم درصد بالایی از وقوع طلاق ها به دلیل اعتیاد شوهر اتفاق می افتد.

از تعداد نوزادان معتاد آماری دارید؟

آمار دقیقی از تعداد این نوزادان نداریم ولی برای پذیرش و نگهداری هر کودک و مادری که دچار این مشکل باشند، اعلام آمادگی کرده ایم. به همین دلیل، برای اولین بار مرکز مادر و کودک با ظرفیت ۵۰ نفر را در تهران راه اندازی کردیم و اکنون حدود ۳۰ نفر در این مرکز نگهداری می شوند.

زمانی با جدیت پیگیر ایجاد اتاق های امن تزریق بودید، الان هم همچنان پیگیر این موضوع هستید؟

اعتقاد ما این است که اتاق های امن تزریق روشی علمی و اثر بخش است که باید ایجاد شود. منتها باید در این باره سیاست گذاری صورت گیرد. بنابراین در حال انجام کار مشترکی با ستاد مبارزه با مواد مخدر هستیم تا نقاط ضعف و قوت این کار را بررسی کنیم و در نهایت خروجی این کار، اثر بخشی لازم را داشته باشد.

قرار بود این اتاق ها در سه استان به صورت آزمایشی شروع به کار کنند!

هنوز کار شروع نشده است. تمام تلاش ما این است که امسال این کار انجام شود.

درباره افزایش طلاق مشکل را چه می دانید و تدبیرتان چیست؟

بررسی هایی درباره طلاق انجام شده است که نشان می دهد این مسئله چند علت دارد، فقر مهارت های زندگی، فقر آموزش فرزند پروری، نداشتن تحمل و نقد پذیر نبودن زوج ها از همدیگر. ما با رشد روز افزون طلاق مواجه ایم به نحوی که در این ۲۰ سال شیب طلاق رو به افزایش بوده است. اقداماتی که در دست انجام است در چند محور است: یکی این که کار در از مدت و زیربنایی انجام شده است و تلاش می کنیم توانمندی افراد را در افزایش مهارت های زندگی، آموزش فرزند پروری، تحمل نقد پذیری از یکدیگر ارتقا دهیم و بر همین اساس کارهای بزرگی در سازمان بهزیستی با همکاری دستگاه های دیگر در حال انجام است که یکی اجرای طرح نماد (نظام مراقبت های اجتماعی دانش آموزان) است به معنای آن که بتوانیم آموزش توانمندسازی و تحمل نقد پذیری را از سنین نوجوانی به عنوان یک اصل و کار پایه ای و زیربنایی شروع کنیم. این طرح اکنون در شش استان به صورت آزمایشی در حال انجام است و امیدواریم بتوانیم آن را در همه مدارس سراسر کشور در دو مقطع تحصیلی متوسطه اول و دوم اجرا کنیم.

به کودکان کار و خیابانی هم اشاره کردید، درباره این کودکان بارها طرح هایی اجرا شده است اما باز هم این بچه ها در خیابان هستند؟ علت چیست؟

این موضوع دو علت اساسی دارد. یکی این که از این بچه ها سوء استفاده می شود. ما برای پذیرش آن ها اعلام آمادگی کردیم که اگر این بچه ها به دلیل نداشتن تمکن مالی والدین برای کار و مسائل دیگر در خیابان رها می شوند آن ها را تحت پوشش قرار دهیم و حتی از خانواده آن ها حمایت مالی کنیم. منتها در بررسی های انجام شده به موضوعاتی برخوردیم. در سه ماه اول ۹۶، دو هزار و ۲۰۰ کودک در تهران پذیرش شدند. بررسی ها نشان می داد بعضی از این کودکان برای چندمین بار است که پذیرش می شوند و تقریبا ۶۵ درصد آن ها اتباع خارجی هستند. در این مرحله با دو نکته مواجه شدیم که یکی تکرار حضور این افراد بود. به عبارتی وقتی یک کودک پذیرش می شود به لحاظ قضایی اگر والدین همان شب، متقاضی بودند بچه را تحویل بگیرند این مراکز موظف به تحویل بچه هستند مگر این که قاضی و حکم قضایی تاکید داشته باشد که می توانیم بچه را تحویل ندهیم. این در حالی است که دوباره همان کودک مدتی بعد در همان جا حضور می یابد. مسئله دیگر این که ۶۵ درصد این کودکان اتباع بیگانه هستند و تابعیت افغانستان، پاکستان و عراق را دارند. درباره این افراد هم با استناد به رعایت کنوانسیون حقوق بین الملل، مکلف به نگهداری در از مدت آن ها نیستیم. علاوه بر این، سامانه هوشمندی طراحی کردیم که در آن علت حضور فرد را در خیابان به عنوان کودک خیابانی و کودک کار و این که بیش از سه بار برگشته است، ثبت می کنیم. ما درباره این مشکلات با قوه قضاییه وارد تعامل شدیم و به دادستان و مراجع قضایی نامه نوشتیم تا راه حلی پیدا کنیم.

اما مسئله نامه نگاری با قوه قضاییه برای حل این مشکل، قدیمی است یعنی تا کنون به هیچ نتیجه ای نرسیده اید؟

الان داریم به نتایجی می رسیم.

موافق پرداخت یارانه به صورت نقدی به مردم هستید؟

با پرداخت یارانه به این شکل برای گروه هایی مثل معلولان موافقم. معتقدم اولا آن ها که نیازمند نیستند، نباید دریافت کنند و ما مخالف پرداخت یارانه به شکل کنونی هستیم و معتقدیم شاید عادلانه نباشد. یارانه باید به کسانی پرداخت شود که نیازمند دریافت مستمری و حمایت هستند مانند افراد تحت پوشش کمیته امداد و سازمان بهزیستی و پشت نوبتی ها نه برای همه افراد و آحاد جامعه، ضمن این که این پول واقعا کفاف نمی کند. البته اگر رقمی باقی بماند می توان در اولویت های بعدی، افراد دیگر را قرار داد که البته فکر نمی کنم منابعی باقی بماند.

این موضوع را که یارانه به همه مردم پرداخت نشود، با دولت مطرح کرده اید؟ چندی پیش رئیس کمیته امداد چنین موضوعی را طرح کرد ولی واکنش مردم خوب نبود.

مجلس با این مسئله موافق است، دولت هم به دنبال راه حلی است تا بتواند آن را اجرایی کند. البته ناگفته نماند یکی از ضعف هایی که داریم این است که هنوز آمار دقیقی از میزان درآمد خانوار نداریم. ما تلاش نکرده ایم مرکز آمار مستقلی را ایجاد کنیم که فقط برای سرشماری نفوس و مسکن نباشد و همه جوانب را در بر گیرد. آمار، پایه و مبنای تصمیم گیری است.

در جلسه اخیر رهبری درباره آسیب های اجتماعی حضور داشتید؟ مهم ترین دغدغه این جلسات چیست؟

بله. در این نشست بیشترین نگرانی ها از اعتیاد بود. رهبر انقلاب هم تاکید دارند مسئولان به آسیب های اجتماعی و به ویژه اعتیاد طوری نگاه کنند که اگر این مسئله در خانواده آن ها به وجود می آمد، همان جدیت و برخورد را می داشتند و تاکید کردند اقداماتی که در این زمینه صورت می گیرد، اقداماتی باشد که اثربخشی آن را بیشتر نشان دهد و باز هم بر اقدامات پیشگیرانه و ارتقای حمایت های اجتماعی و روانی تاکید داشتند. رهبری تصریح کردند اعتیاد آسایش، آرامش و زندگی با نشاط را از خانواده ها و اقوام سلب می کند و هویت انسانی فرد را از بین می برد.

ایشان از عملکرد دستگاه ها راضی بودند؟

مقام معظم رهبری اگر چه فرمودند که عملکرد دستگاه ها خوب است ولی بر این نکته هم تاکید کردند که "انتظارم، اقدامات تحولی و ویژه است تا بتوان این آسیب ها را مهار و کنترل کرد و کاهش داد."

خودتان را مسئول موفقی می دانید؟

در مدت دو سال و اندی که در این سمت هستم، فقط توجه و سفرهایم به مراکز استان ها نبوده است بلکه به مراکز کم برخوردار هم رفته ام و حتی در بازدید از مناطق زلزله زده کرمانشاه، به مناطقی رفتم که کانون زلزله بود. از این جهت و در ماموریت های بهزیستی، خودم و همکارانم را موفق می دانم. سازمان بهزیستی در ارزیابی عملکرد سال ۹۵ در ۲۴ استان رتبه اول را کسب کرد که این برای اولین بار اتفاق افتاد. این نشان می دهد مردم هم راضی هستند. خدمات ما کیفی و تخصصی است و تلاش می کنیم خودمان را به کیفیت و شاخص های مطلوب نزدیک کنیم تا به حداستاندارد برسیم.

موضوع مسئولان نجومی بگیر هر از گاهی مطرح می شود، شما هم از نجومی بگیرها هستید؟

من استاد تمام دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی هستم و حقوقم را هم از دانشگاه می گیرم.

یعنی از بهزیستی دریافتی ندارید؟

حقوق، اضافه کار یا ماموریت دریافت نمی کنم ولی از بابت معاونت وزیر در همان حد که قانون مشخص کرده است، دریافت می کنم که آن هم نجومی نیست.

با این حساب می توانید رقم آن را اعلام کنید!

پنج میلیون تومان از بهزیستی دریافت می کنم و از استادی دانشگاه هم ۱۱ میلیون تومان می گیرم که با کسر مالیات، بیمه و بازنشستگی و... حدود ۹ میلیون تومان درآمدم است.

آقای دکتر چند فرزند دارید؟ و با تمام مشغولیت ها، برای خانواده و بچه ها وقت می گذارید؟

سه فرزند دارم، دو پسر و یک دختر. اعتراف می کنم زمان کمی را به آن ها اختصاص می دهم ولی معتقدم که نباید خانواده را فراموش کرد. تلاشم این است به همان اندازه که به کار مشغول هستم، خانواده و حضور در میان آن ها جزو اولویت هایم باشد. ولی گاهی هم به دلیل ماموریت هایم ممکن است چند روز خانواده را نبینم. اما وقتی در تهران هستم خانواده برایم در اولویت است البته خوشبختانه آن ها با من همراهی می کنند به ویژه همسرم از همان زمان که ۱۲ سال در مجلس بودم به من کمک می کرد.

بچه ها با این مشغولیت ها و نبودن ها کنار آمده اند؟

بچه ها مستقل شده اند. دو پسرم تشکیل خانواده داده اند و دخترم که با ما زندگی می کند، هنوز سنش کم است.

ذره بین

*اتاق های امن تزریق یک روش علمی و اثر بخش است و باید انجام شود.
*بررسی های انجام شده در حوزه طلاق نشان می دهد ما با فقر مهارت های زندگی، فقر آموزش فرزند پروری، نداشتن تحمل و نقد پذیر نبودن زوج ها از همدیگر، مواجه ایم.
*آمارها نشان می دهد ۴۷ درصد طلاق در همان پنج سال اول زندگی شکل می گیرد و این امر از ضعف مهارت های زندگی حکایت دارد.
*از ۱۵۰ هزار کودک بازمانده از تحصیل، ۳۵ هزار نفر از آن ها به چرخه حمایت تحصیلی بازگشته اند.
*مخالف پرداخت یارانه به شکل کنونی هستم و معتقدم که عادلانه نیست.